

MERKVRYVSZ POLSKI ORDYNARYNY.

Oddnia 18. do 25. Ianuarij, 1661.

Z Mádrydu 3. Decembris, 1661.

Wszedł w tych dniach Edykt/ przez Koro-
ry zabrania Krol Żolnierzom y Officy-
erom wszelakim/ aby nie mogli nagro-
dy pretendować/ ani Suppliki nawet
oddawać Krolowi/ iesli pierwey nie
pokażą Attestacyey od Hetmana/ że na
woynie przeciwko Portugalliey służyli.

Szkoda na morzu podieta/ tak okolo
flotty/ iako okolo Żolnierzow ktory
sie byli ze Wloch pusćili/ nie iesť tak
wielka iako zrazu sie pisalo/ gdy co-
dzeń przyplynie ktory Okret z tych/ o ktorychesmy byli desperowa-
li: Prawda/ że sa niewypowiedziane pogrucho-
dzone.

Z Lisbony 7. Decembris, 1660.

W Jesć tu w tych dniach zaleciala miedzy ludem Pospolitym/
iako by Miaso Braga przez rebellia od nas oderwac sie mia-
to/ czemu iesze doskonala nie daemy wiare. Polozone iesť to
Miaso na tamtey stronie Portugalliey/ ktora z Gallicy graniezy.

Czesć flotty z Brasyliey iuz przyplynela/ y przywiozla niemalo
to zwoyczajnych towarow/ iako Cukru/ Brezyliey Tabaki/ Sztor ic.

Z Sztokolmu 19. Decembris, 1660.

Traktaty y sprawy wszelkie między Krolowa Krysztyna a Stanisłami tuteżnymi zachodzace/ z wzajemna satisfakcyą są skonczone.

Krol na ospe Chorwie; a na miejscu Grassa Schlippenbacha na Poselstwo do Polskiej jest obrany Steno Bielke.

Mamy tu za zły omen/ że rzeka Warwa/ ktora między dwiema Skalami nie daleko Nordkopingu pendem wielkim bieży/ y pięćdziesiąt y kilka Mlynom wody dodaje/ przez trzy dni stanęła/ aż wysychła woda do morza wyciekła/ a potym z wielkim sumem znowo cząynie znowu bieżeć poczęła: Sto lat bowiem temu ta Rzeka toż wżyniła była/ a wielkie odmiany w tym Krolestwie potym się stały.

Z Londynu 24. Decembris, 1660.

Krol przez Parlamentowy Dekret powrócił Katołikom w Irlandyey ich dobra/ ktore bez żadney słusności/ tylko *in odium Religionis*, od zmarłego Kromuela/ y od Parlamentu tego były konfiskowane; zta jednak kondycya/ aby przez pięć lat trzecia część intraty sła do Skarbu Koronnego: Po wyjściu ktorych cała intrata przy nich ma zostawać. Widto/ pozwolone są im *Exercitia* Nabożenstwa Katołickiego/ iako bywały za czasu przez tego Krola.

Odkryto Coniuracyą przeciwko Krolowi/ ktorego spalić mieli w Pałacu swoim ze wszelkim Domem Krolewskim tu teraz zgromadzonym: *Particularia* jednak nie przyšły jeszcze do pospolitey wiadomości: Stadze znać/ że *securitas* Osoby Krolewskiej jeszcze nie jest doskonale vgruntowana.

Posłano kilka Chorągwi Piešych y Konnych/ aby wzięto w Arrest Młorda Fairfaxa/ ktory przypuszczony był do łaski Krolewskiej/ y Amnistya otrzymał był przestępców/ nowo chciał podnieść bunt.

Z Pary

Z Paryża 24. Decembris, 1660.

Marchese Villa, który do tego Dworu / kilka Niedziel temu / przyiadał / aby imieniem Książęcia Sabaudzkiego kontrakt Matrzeństwa zawarł z Madamoisella Pierworodną Corta / Pierwszego Loża Niebośczyka Książęcia de Orleans, nie proponował dotąd tej sprawy Krolowi: znać / że v pomienionego Książęcia taż sprawa *in suspensio* ieszcze zostaje / znamowoy pono Kieźney Matki / o ktorey slychac / iakoby wielka reflexya czynila na ich lata nie rowne; mogac teraz Kiazę bydź we 22. Roku / a Panna w kilku nad trzydziestci. Prawda / że jest rozsądku wielkiego / y ozdobiona wysokiem przymiotami: do tego bedzie miała ze cztery milliony posągu / ktore sie iey dostały po Matce / Jedynaczce y Dziedziczce Domu Montmorancnego. Tej mniemaney suspensy przydaie podobizństwo negocyacya drugiego Posła Sabaudzkiego / który iadać w Poselstwie do Anglii / tu dotad sie bawi. Namienil abowiem z pewney okazyey Kardynalowi Mazaryniemu / iż *inquantumby* Matrzeństwo Książęcia de Andziu z Krolowna Angielska nie miało doysć / tedy ma *in commissis* od Pána swego prosic Krola Angielskiego o Nie / a teraz *anticipatiue* Kardynalá o to prosil / aby sie chcial z daleka wywiedziec / iesli tá propozycya v Dworu Angielskiego przyietaby była / czy nie: niechcac sie z nią darmo ozymac. Moga iednak te zamysly bydź daremne / bo z iedney strony tak rozumiemy / że Matrzeństwo Książęcia de Andziu sienie odmieni; y z drugiey / nie jest pewna / żeby ten Posel miał v Dworu Angielskiego do odprawowania funkcyey swoiey przystapic / a to z pewney przyczyny / ktora moze bydź czasu swego publikowana.

Z Rzymu 25. Decembris, 1660.

Po inkorporacycy Kieźstwa de Castro nazaiutrz Rezydent Pármanski wyprawił konnego vmyslnic do Książęcia Pána swego / o tym oznaymusiac: Toż wezynili Poslowie nayprzednieyszy do Krolow Pánow swoich.

Monsieur Colbert patrząc po rzeczach, a uważając to, co nie spodziewanie się stało z *Kieństwem de Castro*, w suspensie puścił sprawę *Książęcia Murynskiego o Jeziora de Comacchio*: Około niej; nikim nie Traktuje; ani samego *Papieża* nie prosił o Audyencya; Chcąc pono pierwey widzieć, co za odpis będzie miał, na te świeżo pisane listy, ze *Francyey*.

Długi *Książęcia Parmáńskiego*, na ktore *Castro* jest hipotekowane, wyniosła *Million* y *szesćć sto tysiecy Skutów Włoskich*, co weźni *circiter* dwa *Milliony* talerow; nie rachując expensá na wojnę z nim *A. 1642. & 43.* lożone, ktore *Camera Apostolica* pretenduje. *Kieństwo de Castro* zaś weźni na *Koń* intraty ze *100. m.* Skutow, mało co mniej albo więcej; zacząłoby, wedle tary okolo *Rzymu* zwyczajney, za *pięć Millionow* Skutow, co weźniłoby *circiter* *szesć Millionow* talerow.

Z Hagi 27. Decembris, 1660.

Dziewięć Stany tuteżne okolo *Pokoju* z *Portugallia*; ale że nie wszystkie Powiaty na to pozwalają, jako to *Seldrya*, *Utrecht*, *Oweryzel*, y *Groningá*, posłali *Deputatow* do nich dla wstąpienia konferencyey. Powiat *Holenderski* jest tey *Deputacyey* naywiększym *Promotorem*, jako ten, ktory ma naywiększe *Interesse* w tym, y zewsząd po morzu z odległymi *Narodami* naywiększe *händler* prowadzi.

W tych tu naszych stronach mieliśmy tymi dniami takie srogie na morzu nawalności, y tak gwałtowne wiatry, iż utonęło więcej niż *130.* Okretow, ktore puścić się miały do *Francyey*, do *Hispaniey*, do *Wloch* y *Indziey*; między którymi utonął też jeden z owych dwuch Okretow *Francuskich*, przedtym w *Arescie* zatrzymanych. W *Amsterdymie* samym, wiatr ze *2000.* *Rás* mienić, albo całę obalić, albo znaczną ilość *szkod* w nich poczynił.

Z Kolná 29, Decembris, 1660.

Z Tájemney Rády Cesarstkey wyßedl Dekret/ áby Míasto Munster postußeństwo oddalo swemu Biskupowi/ á gdy temu dosyć nie weźni/ bedzie temuż Biskupowi wolno do postußeństwa zbroyna reka go przywieść. Oraz rozkazał Cesarz/ áby dwa Regimenty/ ktore w Obozie Biskupim miał/ ná Kwártery do Państwa tego Dsjedzicznych sie wrocily. Od Krolá Francuskiego zaś ma Biskup trzy tysíace ludzi obiecáných; začym Munster o tym wßytkim sie dowiedziawßy/ y stráciwßy nádzieie o posilkách Holenderstich/ posláto Deputatow do Biskupa/ ktoremu też Oboz počyna sie vprzykrzyc/ chcąc przez Traktaty woynne skonczyc.

Z Wenecyey 1. Ianuarij, 1661.

Z Amyslawáli byli náßy Gubernatorowie w Bándyey Chlopstwa pod ich protekcyá z polá zbieglego/ do wßlugi iakiey woienney sposobieć/ podawßy im muskiety y Dreza; zwlaßczá že czynili otucha/ iż powszechna Chlopow rebellia przeciwko Turkom powstać miałá/ lecz dowiedziawßy sie iż plonna bylá takowa otucha/ odložyli ná strone te mysli; y ludziom/ ktorými chcieli im dáć assystencyá/ kazano ná stanowiska do Insuly de Paris. Narzekáli ná to Officyerowie ktorým poniewaž swiežo tam przybyto dwa Regimenty ludzi Cesarstkich/ y cokolwiek Konnych Kiazecia Sabudzkiego/ lepiey sie zdálo kusieć sie powtore o Bándya nowa/ y o to czynili instancyá; ále od Rády woienney odbito te ochote z tey rácyey: Iż pánowały w Bándyey starcy niemal przez cały Rok tak ciężkie choroby y tak gwałtowne/ že osłabiály przez to bázdo síly Weneckie/ y nayduis sie niesposobne do dálszey imprezy/ zwlaßczá tak nagley; do tego obawiali sie/ áby zádawßy im teraz takowe prace/ nie tylko bázdey nie osłabiali/ ale też/ áby miedzy swiežo przyßlym ludem też choroby sie nie wkrádly. Z tey tedy przyczyyny posláno ich ná síme do wyßey rzeczoney Insuly.

Postanowił był Bášá Generał morški nowe posiłki przez wieść do Káneey; ale po zeszciu Kiazęcia Almerygá to przedsięwzięcie swoje odmieniwszy/ obrocił się do zbierania Żarązu po Insulách w Arcypelagu leżących. Naciśniony jednak od wiatrowy od morških niebezpieczeństw/ musiał się retytrować z Flotta do Insuly Chios: tam ledwo przyplynawszy/ doszedł go Emir od Porty/ aby zaraz z Galerami do Konstantynopola się wroczył/ iakoż/ nic się nie bawiac/ uczynił.

Przyczynę/ dla ktorey tak spieszo ten Bášá rewołowany jest/ wdając taka: Umarł w tych dniach w Konstantynopolu Biskup/ to jest Máršalek z Arsenalu/ gdzie się Okrety y Galery robią/ a nie mając Portá Otomanńską biegleyšego y sposobnieyšego do tamtego Urzedu/ zwoławszá chcąc wystawić na przyszłą Wiosnę sto nowych Galer na morzu/ namysliłá się tego Bášę na to obrocić/ a na tego miejscu Generałstwo morške komu infemu konfektować.

Ná rysztorwanie y armowanie zaś tych Galer/ co ieno ludzi może dostać/ wszystko ná to obraca/ z Krzymu y zewszad do wiosel robotników zaciągając.

Ze Gdanská 12. Ianuarij, 1661.

MJelismy tu w tych dniach Kieźne Burlándzka/ ktora iechala tu tedy z Berlina do Burlandyey.

Z Wiedniá 17. Ianuarij, 1661.

Przyiachał drugi Currier z Konstantynopola/ od Rezydentá tam meźnego wyprawiony: Przywiozł z sobą listy de Data 20. Decembris, w ktorých oznáymuje/ iż Portá Otomanńka informowána z wdania Aly Bášęgo/ iakby General C. sárski de Souches z woyskami Niemieckimi w Siedmigrodzka ziemię (quod falsum) wpaść/ y wespól z Kemeny Janem w Dsiorgowie Barchaiego obaleć miał/ straszne furye przeciwko Rezydentowi wyrzeczć począł: Ale że Rezydent rożnymi widocznyimi dowodami/ mocno stał

stał przy negatywie; tedy nąznaczyła mu Porta termin 40. dni / przed ktorego expiracya ma pisac y otrzymac respons z Justifiacya doskonala przerzezonego dnia: Inaczey grozil mu Wielki Wezer / ze niepochybnie wida moyska Tureckie hostiliter w Paniu swa Cesarstwie.

Jutro Liber Baro de Lisola wyiedzie ztab do Polski na Rezydencya.

Stany Węgierskie skonczy za dzien za dwa swoje Consulte / ale ze tajemnie sie sprawuia / niewiedziec lepiej co konkludowali.

Z Krakowa 25. Januarij, 1661.

W Piątek dzien swietey Agniestki / Posel Tatarski Debes Aga pozegnal R. J. M. y listy odebrawszy odiachal: oznaymiono mu / ze rychlo za nim pusci sie w droge Posel R. J. M. z respensem na iego Propozycya.

Z Ukrainy przysly w tenze dzien nowiny / iz Naszym za pomocą Bożą / szescilo sie za Dnieprem; gdzie Samezenka / ktorego mieli obuiam, znieśli / y ze 2000. Rebellizantow na placu zostalo.

W sobote przysly listy z Lithwy / w ktorych oznaymua iz z Armistitium z Moskwa nic. Namowiona ta Negotiacya byla z obu stron / y tylko ia przysiega ztwierdzic mieli; ale Commissarze Moskowsy w Wigilia Bozego Narodzenia w nocy nie opowiednie odtchali. W taz y Dolhoruki od Mohilowa na Czasy rusyl sie z woyskiem: A ze Postanik czyli Goniec od Cara do Krola J. M. ci iedzie / ktorego wyprawil J. M. P. Woiewoda Wilenski die 2. tegoz Miesiaca z Lepia / gdzie J. M. na ten czas miał konsystencya.

W tenze dzien rano wyiachal R. J. M. ztab / y miał sie polem bawic w tey tu okolicy aż do wieczora. Krolowa J. M. wyiachala w samo poludnie. Pierwszy nocleg byl w Czaiowicach za trzy mile: Nazajutrz iachali do Olkusa / gdzie bawic sie mala ze 4. dni: zamtad pojada do Czeszchowey.

W Poniedzialek caly dzien J. M. X. Kancierz Wielki Koronny przy sadach siedzial / a w sam wieczor limitowal ich do War-

Bawy

Świąty na tydzień po szczęśliwym tam przyjeździe K. J. M. A na
zaustrz za Krolem J. M. sie puścić.

W tenże dzień wyiachali też J. M. P. Referendarz/ y J. M. P.
Podskarbi Nadworny/ Koronni/ także za Krolem J. M. Toż
uczynia wkrótce J. M. P. Podskarbi/ y J. M. P. Marszałek Na-
dworny/ Koronni/ ktorzy dotąd tu zostawiają.

Przeſtrogá Czytelnikowi.

Przyſzło do moiey wiadomości, iż niektorzy chowają ſobie te drukowá-
ne pápiery, ktore co tydzień in publicum wychodzą, a to dla tego,
aby na koncu Roku Księgę Dzieiow publicznych, ábo raczey Kronikę
wſytkiego ſwiata, w kupę zebraną mieć mogli. Ta tedy przeſtrogá, za
rzecz potrzebná rozumiałem, na tym tu mieyſcu ze dwóch rzeczy ſię
wymowić: Pierwſza, z Errorow, ktore w Druku zaſtły; A druga z tego,
że niemáło rzeczy godnych wiedzenia, doſkonále y wczesnie commu-
nicare ſię dotąd nie mogło. W pierwſzym punkcie rozumiem, że będą
ſnádnie wymowiony: ſą bowiem omyłki, brácia rodzeni Druku, á z nim
ſię oraz vrodzili. W drugim, nie ſpodziewam ſię nágány, bo nie mná ſie
dzieie: Nie ſą v Nas wſzędzie (gdzieby ich mieć ſię zeſzło) Poſty poſtá-
nowione; á te ktore mamy, nie ſą ieſzcze, poprzeſtich publi. znych dyſtrá-
kcyách, do pory ſwoicy pierwſzey przynwroczone; oſobliwie Poſtá Gdanſka,
przez ktorá naywięcey potrzebnych Awizow miewamy. Chcąc iednak,
ile ze mnie bydz moze, dáć zámpſe o wſytkim informacyá doſt áteczná,
vmyſlitem obſerniey trochę na oſobney kárctie, przy Correkcie pomię-
nionych Errorow, podać do poſpolitey wiadomości, z kádde to opoznienie
liſtow pochodzi; z wláſzczá, że takony dyſkurs objaſnić moze ſprámę
Elblaſką, o ktorey, w pierwſzym ingreſſie Merkurjuſá, cokolwiek bie-
żącym piórem, námięniło ſię.

W KRAKOWIE, w Kámięnicy Szoberonſkiey na Wendécie, dnia 25.
Ianuary, A. 1661. Cum Priuilegio S. R. M.